

หล่อพระ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ในพระไตรปิฎกพระพุทธเจ้าสอนไว้ว่า “ผู้ที่ควรสร้างเจดีย์คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันต์ แล้วพระจักรพรรดิเท่านั้น” นี้เราจะหล่อพระกัน เหมือนกับเราสร้างเจดีย์ การสร้างเจดีย์ไว้ให้คนได้กราบไหว้บูชา

เวลาครูบาอาจารย์ของเราหนีพพานไป หลวงตาท่านบอกว่า “ควรจะสร้างเจดีย์ไว้ให้พวกเรา ได้กราบไหว้บูชา” เรากราบไหว้บูชาด้วยหัวใจของเรา ถ้าเรากราบไหว้บูชาของเรา เห็นไหม เรามีความสุขของเรา ขณะที่คนเขากราบไหว้ แล้วเราจะมาหล่อเจดีย์ คือหล่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไว้ให้คนกราบไหว้บูชาณะ ถ้าคนกราบไหว้บูชาได้กราบเมื่อไหร่ เราก็ได้บุญกุศลขนาดนั้นทุกทีไป เราจะได้ เห็นไหม

คูสิเวลาเราซื้อบาตรถวายพระ เวลาพระท่านออกบิณฑบาต บาตรของเราได้ใช้ประโยชน์ทุกวัน เหมือนเราสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ไว้ตลอดไป การสร้างเจดีย์ไว้ตามทางสามแยก ตามทางแพร่งต่างๆ เห็นไหม ได้เป็นที่คิดเตือนใจของคน ขณะที่เราสร้างพระพุทธรูป สิ่งนี้เป็นพระพุทธรูปใช้ไหม แต่ในเมื่อเรามีศาสนา ศาสนาเกิดจากไหน

ศาสนาเกิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่โคนต้นโพธิ์นั้น เกิดจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน การสร้างเจดีย์ เราสร้างเจดีย์ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันก็เหมือนกับร่างกายของเรา เราต้องหาอาหารให้เรากิน เราจะมีอาหารกับร่างกายเรา เพื่อดำรงคุณงามความดีไป เห็นไหม แต่หัวใจของเราละ สร้างพระภายนอกกับสร้างพระภายในใจ ถ้าเราไปตื่นต้นกับการสร้างพระภายนอก เราก็จะสร้างแต่เจดีย์ สร้างแต่สิ่งที่เป็นวัตถุกับโลก เห็นไหม แล้วเราก็ต้องตายไป สิ่งนี้จะเป็นสมบัติของโลก

ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา คุณงามความดี เห็นไหม ทาน สีด ภาวนา เริ่มจากทาน จาก การที่ว่าเราเสียดละ เสียดละเพื่อสังคม เพื่อสิ่งเป็นสัจปายะ เห็นไหม ถ้าสัจปายะที่ดี หมุกณะที่ดี สถานที่ดี การภาวนาของเราก็จะดีขึ้น เราไปอยู่ในสถานที่พลุกพล่าน สถานที่แบบว่าภาวนา แล้วมันไม่ได้ผล เห็นไหม เพราะอะไร เพราะสถานที่ไม่ดี

นี่เกิดจากบุญกุศล เกิดจากเรากำลังจะหล่อพระเป็นที่ให้คนกราบไหว้บูชา นี่ ถ้าเรากราบ ไหว้บูชา เห็นไหม เราจะกราบไหว้บูชาใคร เราเจอครูบาอาจารย์ที่น่าศรัทธา เราจะกราบไหว้ครูบา อาจารย์ที่น่าศรัทธาของเรา แล้วถ้าเราไม่คิดละ แล้วหัวใจของเรา ถ้าเราสร้างคุณงามความดี สร้าง คุณงามความดีมาจากไหน?

แก้ว แหวน เงิน ทอง มันเป็นแร่ธาตุ มันอยู่ในดินนะ มันอยู่ในร้าน มันอยู่ในที่เขาทำธุรกิจ กันอยู่ แต่มันจะมาได้ต่อเมื่อคนมีศรัทธา มีหัวใจเอามันมา นี่ก็เหมือนกัน สร้างพระภายนอกเป็น พระภายนอก เป็นสิ่งที่เขากราบไหว้บูชาเพื่อประโยชน์ของเขา แต่เพราะเราเป็นต้นเหตุ เขากราบ ไหว้บูชาเพราะเราก็ได้บุญกุศลด้วย แต่ถ้าเราเป็นพระจากภายในละ เห็นไหม กรรณฐานอยู่ตรงนี้ ใจ เราถึงว่าประเพณีวัฒนธรรม สิ่งนี้เหมือนกับพวงมาลัย ดอกไม้ต่างสีกัน มีเชือกร้อยมาให้ เป็น พวงมาลัย

สังคมก็เป็นสภาวะแบบนั้น ต่างสีต่างสันทันกันมา สังคมเป็นสภาวะแบบนั้น แต่ใจของเรา ถ้า เราไปตื่นกับภายนอก ภายในจะไม่มี ครูบาอาจารย์ท่านจะเน้นตรงนี้นะ สิ่งที่เป็นประโยชน์ มัน เป็นประโยชน์สำหรับเด็ก เป็นประโยชน์สำหรับผู้ใหญ่ เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ภาวนา เห็นไหม พุทธโธ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ใจ ความรู้สึกอยู่ที่ไหน แร่ธาตุมันไม่มีชีวิต สิ่งที่ไม่มีชีวิต ใครใช้ประโยชน์มันก็เป็นประโยชน์

แต่เรื่องของศาสนา ศาสนาอยู่ที่ใจ ถ้าใจมีประโยชน์ เห็นไหม ใจของเรา ถ้าใจของเรามี ประโยชน์ เราเข้าใจตรงไหน ถ้าเราเข้าใจย้อนกลับมาที่เราใจ สร้างพระในหัวใจของเรา เราจะ กราบไหว้ครูบาอาจารย์ส่วนกราบไหว้ครูบาอาจารย์ แต่ถ้าใจของเรานะ นี่ความเสมอกันใจ สิ่ง ที่ เป็นความเสมอกัน เสมอภาคโดยหัวใจ เสมอภาคด้วยความทุกข์ เสมอภาคด้วยความสุข ความสุข และความทุกข์นี้อยู่ในหัวใจของแต่ละบุคคล แต่ถ้าของเราเป็นพื้นละ ของเรา คำว่า “ของเรา” เห็น ไหม

ศาสนานี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศน์ว่า การนะ “ภิกษุนี้ใครเป็นคน
ทรमानมา” สิ่งที่ทรमानมา ทรमानหมายถึงว่าการสอน อย่างเช่น! เช่น หลวงปู่มั่น ท่านสอนลูก
ศิษย์ของท่านมา ท่านสอนมา เห็นไหม เป็นหัวหน้า เป็นสิ่งที่พามา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสิ่งแวดล้อมเข้ามา เราจะย้อนกลับมาใน หัวใจของเรา ผู้รู้
ถ้าพุทธโฆ ผู้รู้ เห็นไหม เราสร้างบุญกุศลต่างๆ เราปรารถนา กัน เราตั้งจิตอธิษฐานกันว่าขอให้สิ้น
กิเลส ขอให้สิ้นกิเลส แล้วถ้าการสิ้นกิเลส ถ้าไปตะครุบเงาย่อมมันสิ้นกิเลสไหมล่ะ สิ่งของมันจะสิ้น
กิเลสมันก็ต้องย้อนกลับมาภายใน ถ้าย้อนกลับมาภายใน ย้อนกลับมาเห็นไหม

ชาวพุทธเราจะน้อยเนื้อต่ำใจนะ ว่าเห็นคนทำบุญมหาศาลเลย เราไม่มีโอกาสไปกับเขา เรา
ไม่มีแก้วแหวนเงินทองไปกับเขา มันก็เป็นทานนะ แต่ถ้าเวลาเราก่อนนอนเรานั่งสมาธิ คนจน คน
มั่งมีศรีสุข คนร่ำรวยขนาดไหน สิทธิเสมอกัน เสมอกันเพราะมีหัวใจเหมือนกัน มีความรู้สึก
เหมือนกัน มีความทุกข์เหมือนกัน มีความสุขเหมือนกัน ถ้าคนฉลาด เห็นไหม ก่อนนอนก็นั่ง
สมาธิภาวนา

การนั่งสมาธิภาวนา ทำบุญมากทำบุญน้อยขนาดไหน ถ้าไม่มีการประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม
เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเวสสันดรสละลูก สละเมีย สละทุกอย่างเลย แล้วมาเกิด
เป็นเจ้าชายสิทธัตถะก็ยังคงประพฤติปฏิบัติอีก ๖ ปี ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทรमानตนอยู่ พยายามค้นคว้าอยู่ ๖ ปีไป แล้วเรานี้ เราจะอ่อนวอนเอา เราจะให้มันเป็นไปอย่าง
ที่เราสมความปรารถนา แต่ไม่มีการนั่งสมาธิภาวนาเลย เอามาจากไหน? มันเอามาไม่ได้ไง สิ่ง
ที่มันจะเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาจากการประพฤติปฏิบัติ

นี่มันถึงว่าถ้าเรื่องประเพณีก็ยกให้เป็นประเพณี สิ่งที่เป็นประเพณี เห็นไหม เรามานั่งกันอยู่
นี่ เรามีเสื้อผ้าถุงห่มมาทุกคนนะ เราไม่ได้เปลือยกายมากันเลย นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นประเพณี
มันเป็นของภายนอก แล้วสิ่งที่เป็นหัวใจล่ะ สิ่งที่เป็นหัวใจ สิ่งที่เป็นเนื้อหาสาระ สิ่งที่เป็นหัวใจของ
เรา มันต้องมีสิ่งที่เป็นอารมณ์ที่จะดำรงเขาด้วย อารมณ์ใด ศิลธรรมใด ศิลธรรมในหัวใจ

ถ้าศิลปธรรมในหัวใจมีอยู่ สิ่งการแสดงออกมามันจะเป็นประโยชน์ทั้งหมด สิ่งที่เป็น
ประโยชน์เพราะอะไร เพราะมันคิดออกไม่ได้ หัวใจที่เป็นธรรมคิดออกไม่ได้ คิดความผิด
ไม่ได้ จะทำผิดออกมาจากหัวใจไม่ได้

แต่ถ้าหัวใจมันสกปรก ข้างนอกมันจะสวยงามขนาดไหน สิ่งทีระดับตัวเองจะงดงามขนาดไหน แต่หัวใจมันสกปรก มันก็ออกมาด้วยความสกปรก แต่เราไม่รู้กัน เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก “น้ำมันปากหวาน แต่มันซ่อนเร้นอะไรมาข้างหลัง” นี่เพราะอะไรล่ะ?

เพราะสังคม เพราะจริต เห็นไหม ถ้าเป็นโทสจริต โมหจริต สิ่งที่เป็นโมหจริต เชื่อง่าย ตามเขาไปง่าย ถ้าเชื่อง่าย เราก็จะตามเขาไป แต่ถ้าผู้ที่มีศีลธรรมในหัวใจล่ะ มันจะเชื่อเขาได้อย่างไร

สิ่งที่เขาเป็นไป เราก็รับไว้ รับไว้ล่ะ ตบมือข้างเดียวเหมือนกับถ้าเราไม่โลก เราไม่ไปกับเขา เราจะไม่เสียหายเลย สิ่งทีโลกไปตัมตุนกันอยู่นี้เพราะอะไร เพราะความโลภ เราอยากได้ของเขา เราต้องการของเขา เราแสวงออกไป เห็นไหม เราก็เป็นเหยื่อของเขา นี่กระแสนอกไปไง ถ้ามันเป็นไป

เพราะสมบัติของโลกมันก็เป็นอยู่ในโลกนี้ สมบัติของเรา สมบัติในหัวใจ มันเป็นของใคร อริยทรัพย์นี้แย่งกันไม่ได้นะ นรกสวรรค์มันเป็นประจำหัวใจทุกๆ ดวง ไม่มีใครสามารถแบ่งแยก นรกสวรรค์ของคนอื่นได้ มันเป็นส่วนตนทั้งนั้นล่ะ สมบัติส่วนตน เห็นไหม อริยทรัพย์นะ

แต่สมมุตินะ แก้ว แหวน เงิน ทอง นี่ถือโก่งกันได้ แต่ถือโก่งบุญกุศลกันไม่ได้ ถือโก่งทุกข์ในหัวใจกันไม่ได้ เวลาพ่อแม่ เห็นไหม ลูกทุกข์นี้ มีแต่ปลอบประโลมกันเท่านั้น เราทุกข์แทนพ่อแม่ไม่ได้นะ สิ่งทีทุกข์แทนพ่อแม่ไม่ได้ แต่ช่วยเหลือได้ ช่วยเหลืองานได้ ช่วยเหลือต่างๆ ได้ ความช่วยเหลือนี้ เห็นไหม สายบุญสายกรรม

แต่ถ้าเป็นการประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันช่วยเหลือกันได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำไมจะไม่แบกเราไปหมดล่ะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาเพื่อจะรื้อสัตว์ชนสัตว์นะ แต่การรื้อสัตว์ชนสัตว์เป็นบอกทางเดินให้เรา แล้วเราจะต้องค้นคว้ากลับมาเป็นของของเราเอง เราจะต้องค้นกลับมา

เหมือนกับความหิวโหย ถ้าเราไม่กินอาหารเข้าไป ใครจะอิ่มได้ คนจะหิว แก่หิวได้ต้องกินเอง สำหรับอาหารองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหามาให้ต่อหน้าเราทุกๆ คน แล้วเราจะเปิบสิ่งใดเข้าไปปากในท้องของเรา ถ้าเปิบสิ่งที่เป็นผลหยาบๆ ก็ได้ผลหยาบๆ จะเปิบสิ่งทีเป็นความละเอียดก็ได้เป็นความละเอียด ความละเอียดอยู่ที่ไหน ความละเอียดนะ

ความละเอียดคือความเป็นจากภายในใจ สิ่งที่เป็นภายใน เห็นใหม่ นั่งสมาธิภาวนานะ มันเกิดขึ้นมาไง คูปัญญาติ คูปัญญา เห็นใหม่ แม้แต่โลกเขา เขาว่าเขาฉลาดขนาดไหน เป็นโลกียปัญญา โลกียปัญญา เห็นใหม่ มันเป็นปัญญาที่สามารถอบรมกันได้ มันเป็นตำราที่เรียนทันกันได้ สิ่งที่เราเรียนทันกัน เห็นใหม่

คูติ คูแบบเค็กรุ่นใหม่นี้ เขาจะไปเรียนนะ เมื่อก่อนปริญาตรีนี่สิ่งที่สังคมยอมรับ เดี่ยวนี้ปริญาตรีนี่เป็นเหมือนกับอนุบาลเลย ต้องจบดอกเตอร์ทั้งนั้น สิ่งที่ยังจบดอกเตอร์กัน สิ่งนี้มันเป็นวิชาชีพ เห็นใหม่ เพราะการแข่งขัน

โลกนี้แข่งขันกันด้วยปัญญา แข่งขันกันด้วยความรู้ของทางโลก แต่สิ่งที่ผลตอบรับคือความร่ำร้อน คือความทุกข์ คือสิ่งที่เข้ามาแข่งขันไง เพราะโลกแข่งขัน โลกของทุนนิยม โลกของกิเลส โลกของการกระตุ้นกิเลส แต่ความเจริญของโลกสิ่งนี้เราไม่ขัด เพราะอะไร เพราะทุกคนเกิดมาจากโลก นี่ก็คือสังคมปัญญา เห็นใหม่ โลกียปัญญาไง

จิตตมยปัญญา ถ้าจิตตนาการของโลก เพราะผู้ที่นักประพันธ์ เห็นใหม่ นี่ก็คือจิตตมยปัญญา โดยเขาจิตตนาการเป็นวิชาชีพไง แต่จิตตมยปัญญาของศาสนาพุทธต้องมีสมาธิไง สิ่งที่มีสมาธิแบบนักวิทยาศาสตร์ที่เขาพยายามคิดค้นกัน เขาก็มีสมาธิของเขา แต่สมาธิของเขา เขาค้นเป็นวิชาชีพ

แต่ในศาสนาพุทธของเรา เรามีศีล ก่อนที่จะมีศีล เห็นใหม่ มีศีลไม่มีการเบียดเบียนกัน ไม่มีการเบียดเบียนใคร ก็อาจจะเอาชนะตนเองให้ได้ อุตตา หิ อุตตโน นาโถ เป็นความเอาชนะตนเอง ต้องมีสมาธิก่อน มีพื้นฐานของความเป็นสุภาพบุรุษ มีพื้นฐานของผู้ที่ไม่เอาเปรียบคน สิ่งที่ไม่เอาเปรียบเขา เห็นใหม่ เพราะมันไม่ไปเอาเปรียบใคร มันก็เป็นศีลขึ้นมา

เวลาเกิดใช้จิตตมยปัญญาย้อนกลับมาจากกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยืมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ไม่ใช่กรรมของเรา เพราะเราศึกษาธรรมมาจากคู่พระไตรปิฎก เป็นกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราใช้สมาธิของเรา แล้วเราใช้ฐานของเรา ใช้พลังงานของเรา เหมือนกับสิ่งที่ว่าเป็นภาชนะของเรา คือหัวใจของเรานี้เป็นจิตตมยปัญญา

จินตมยปัญญา มันจะเข้าจินตนาการธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของเรา การจินตนาการอย่างนี้มันก็ปล่อยวางได้ มันมีความรู้เท่าทันตัวเอง มันเป็นจินตมยปัญญา ไม่ใช่ภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญา เห็นใหม่ ขณะที่เราใช้จินตมยปัญญา มันเป็นเหตุเป็นผลจากขั้น ๕ จากข้อมูลคือสัญญา จากจินตนาการคือสังขารในหัวใจของเรา มันจินตนาการกันไป มันทำลายกันไป นี่เหตุและผลรวมลงแล้วเป็นธรรม เหตุและผลรวมลงเป็นธรรม ธรรมนี้ธรรมเหนือโลก เหนือเหตุผลไง! เหตุผลนี้เป็นเหตุผลของขั้น ๕ เหตุผลของข้อมูล เหตุผลของสถิติจำธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันไม่ใช่ธรรมของเรา เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เหมือนพิมพ์เขียว พิมพ์เขียวนี้เป็นต้นแบบมา แต่เราไม่สามารถสร้างสิ่งที่เป็นวัตถุจากพิมพ์เขียวนั้นได้ แต่ในเมื่อสิ่งนี้มันเป็นเหตุเป็นผลที่การทำการ เราก่อสร้างบ้านเรือนนี้ เราต้องมีวัตถุ เราต้องมีอุปกรณ์ แล้วก่อสร้างเรือนเป็นสิ่งนั้นขึ้นมา

ธรรมก็เหมือนกัน มีสัมมาสมาธิ มีปัญญา มีความเห็นชอบ มีความเพียรชอบ สิ่งที่เป็นจินตนาการนี้มันเป็นจินตมยปัญญา มันมีการกระทำไง คือมรรคญาณ มรรคมันหมุนไป สิ่งที่มีมรรคหมุนไป มรรคหมุนเคลื่อนออกไป สิ่งที่เกิดขึ้นไป เหตุและผลทำงานกัน เหตุและผลนะ

นี่กลางวันกลางคืนหมุนไป โลกหมุนไป สิ่งต่างๆ หมุนไป พลังงานหมุนไป ความเป็นไป หมุนไป ธรรมจักรหมุนไป หมุนจนเกิดขึ้นมาเป็นปัญญาของตัวเอง เห็นใหม่ เหตุและผลรวมลง กลายเป็นผลไง ธรรมนี้ เหตุและผลรวมลงแล้วถึงเป็นธรรม ธรรมอย่างนี้ธรรมเหนือโลก

ธรรมเหนือโลกที่ว่าพุทธะๆ นี้ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะ เห็นใหม่ พุทธะคือสมาธิ เวลา พุทธะ พุทธะ พุทธะ พอพุทธะขึ้นมา มันสงบเข้ามา จากพุทธะชื่อของนาย ก เป็นตัวของนาย ก นาย ก ก็คือกิเลสท่วมหัว เพราะความสงบเข้ามา สมาธิกดกิเลสเข้ามาเฉยๆ มันไม่ได้เกิดปัญญา

ถ้าปัญญาเกิดขึ้นนะ ปัญญาอย่างนี้ การภาวนาอย่างนี้ มันเกิดขึ้นมาจากภายใน การเกิดขึ้นมาจากภายใน งานอันละเอียด พุทธะ พุทธะ เห็นใหม่ พระพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราสร้างเจดีย์ไว้ มันไม่เป็นความเสียหาย เป็นการสร้างเจดีย์ไว้เพื่อการกราบไหว้บูชา เวลาพ่อแม่เราตายไป เราระลึกถึงพ่อแม่เรามีความผิดตรงไหน เราระลึกถึงพ่อแม่เราไม่มีความผิดเลย ยิ่งกลับมีคุณงามความดีมากเพราะ! เพราะคนกตัญญูกตเวที เราเกิดมาในโลกนี้ เกิดมาโดยครอบครัวสัมมาทิฐิ เห็นไหม เกิดจากพ่อ เกิดจากแม่ เพราะมีพ่อแม่ เราถึงเกิดมาเป็นเรา เราคิดถึงพ่อแม่เป็นคุณประโยชน์กับเรา แต่การทำสัมมาอาชีพ การยืนอยู่ในสังคม ถ้าเราทำคุณงามความดีพ่อแม่จะชื่นใจมาก เพราะลูกเราเป็นลูกที่ดี

ในการหล่อพระ เราก็คิดถึงพ่อแม่เรา แต่ในการปฏิบัติมันคิดถึงตัวเรา ตัวเราก็คือในปัจจุบันนี้เรามีหัวใจอยู่นี้ เราสร้างเป็นพุทโธของเราขึ้นมาได้ไหม? การสร้างพระเป็นบุญ ต้องเป็นบุญ การสร้างพระในใจของเราต้องทำด้วย

ถึงบอกว่าถ้าการสร้างพระ แล้วเราหล่อพระกัน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด เราจะจบแค่นี้ไง สิ่งที่เรามาสสร้างกันอยู่เป็นสิ่งที่เราสร้างเจดีย์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว เห็นไหม บุคคลที่ควรสร้างเจดีย์

๑. องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๒. พระปัจเจกพุทธเจ้า

๓. พระอรหันต์

๔. พระจักรพรรดิ

แล้วเราก็มามาทำกันอย่างที่ในธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สั่งสอน เราเป็นสาวกสาวกจะเดินตามครูตามอาจารย์ แต่ในเมื่อการประพฤติปฏิบัติต้องย้อนกลับมาเราด้วย ไม่ใช่จบกันตรงนี้ จบกันตรงนี้เหมือนเราหาอาหารไว้ตรงนี้ แล้วเราจะกินหรือไม่กิน ถ้าเรากินอาหารนั้น เราจะมีรู้สึกว่ามีหรือหิวอยู่ในกระเพาะของเรา

ในการประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม นี่ผลจากภายนอก เรื่องของการกระทำนี้เป็นเรื่องของร่างกาย เป็นเรื่องของวัตถุ เป็นเรื่องของโลก แต่เรื่องของธรรมคือความรู้สึก คือความหัวใจ นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องย้อนกลับมาด้วย

ฉะนั้น พระป่า ในการกระทำถึงทำโดยธรรมไป โดยธรรมคือทำพอสมควร ไม่ใช่จะต้อง พิธีกรรมทั้งหมด จะไม่ทำก็คือจะทำ ถ้าจะทำทั้งหมดก็ไม่ทำ นี่ให้แบ่งกันระหว่างโลกกับธรรมให้มีทางไปไง ถ้าเราไปทางใดทางหนึ่ง แม่ปุสออนลูกปุสนะ ถ้าแม่ปุสอ้าวเดินไปอย่างนั้น แล้วบอกว่าให้ ลูกปุสอเดินให้ตรงๆ แล้วแม่ปุสอมันเดินคดไปอย่างนั้น แล้วศาสนาจะฝากไว้กับใคร?

ศาสนาฝากไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เราเป็นอุบาสก เราเป็นอุบาสิกาที่องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามอบมรดก ฝากมรดกไว้กับมือของเรานะ ถ้าเรารักษามรดกขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อุบาสก อุบาสิกา สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน”

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราเป็นอุบาสก อุบาสิกา เป็นบริษัท ๔ ที่รับศาสนาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะสร้างเจดีย์ไว้เพื่อกราบไหว้บูชาคิดถึงพ่อแม่เรา อันนี้ก็เป็นการ อันหนึ่ง ทำเสร็จแล้วเราก็ต้องคิดถึงว่าเราจะรักษาใจของเรา เราจะสร้างพระในหัวใจ เราจะ กำหนดพุทโธ เราจะทำสมาธิ เราจะสร้างปัญญาของเรา พ่อแม่จะดีใจมาก ลูกเราที่สามารถกล่าว แก่ สามารถรักษาศาสนาไว้ได้ แล้วลูกของเราก็จะเดินตามมา คือใจของเขาจะเป็นพุทธะมากับเรา ด้วย ไม่ใช่ลูกของเราที่รับมรดกไว้แล้วไม่สามารถเดินเข้ามา

มันเป็นเหมือนมิตินะ เวลาภพชาติซ้อนกันอยู่ เห็นไหม สวรรค์ นรก นี่ต่างๆ มันซ้อนกัน ด้วยมิตินะ กาลเวลาใด กาลเวลา ๒๔ ชั่วโมงของมนุษย์ กาลเวลา ๑ วันของเทวดา กาลเวลานี้มิตินั้น บังคับไว้ แล้วกาลเวลาของวิมุตติมันมีไหม กาลเวลาของพุทธะมันมีไหม แล้วสิ่งนี้เป็น กาลเวลา มันเป็นวิมุตติใช่ไหม?

แต่ความรู้สึกของใจเรามันเป็นไปได้หมด ความรู้สึกของใจ ทุกข์ก็อยู่ที่ใจ สุขก็อยู่ที่ใจ พ้น จากทุกข์พ้นจากสุขเป็นวิมุตติก็อยู่ที่ใจ อยู่ที่ใจนะ ตัวภาชนะใจ ตัวภาชนะที่จะรับบุญกุศล บุญ กุศลนี้เป็นอมิต เป็นแรงขับเคลื่อน มันเป็นสมมุติ มีเศษส่วนของสมมุติหยาบ เศษส่วนของสมมุติ ละเอียด เศษส่วนของวิมุตติ

เศษส่วนของวิมุตติที่สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ เห็นไหม เศษส่วนคือ ชั้น ๕ คือธาตุชั้น ๕ ยังมีอยู่ มันมีเศษส่วนอยู่ ถ้าตายไป เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพานกับอนุปาทิ เสสนิพพาน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่กับพระอรหันต์ที่ตายไป นี่มันเกิดมาจากไหนล่ะ เกิดมาจาก หัวใจนี้ หัวใจที่มันพ้นไปได้ หัวใจของเราจะพ้นไปได้

ภาชนะเรามีอยู่ เรื่องของโลกก็เป็นเรื่องของโลก มันเป็นความมหัศจรรย์ผู้ที่มีอุททิภาวะจะเห็นความหยาบ เห็นความละเอียด เห็นการพัฒนาของจิต เห็นการพัฒนาการของมัน แล้วเห็นการพัฒนาการของมันก็เห็นการก้าวเดินของมัน เห็นวิธีการไง ถึงจะไม่ติดสิ่งใดๆ เลย จะทำกับโลกเขา แต่ไม่อยู่กับโลกเขา การหล่อพระ การทำของเรา เราก็จะทำ แต่พิธีกรรมทั้งหมดไม่เป็นไปตามเขา เอวัง